

Sygn. akt III AUa 1840/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSA Jerzy Andrzejewski
Protokolant:	sekr.sądowy Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2017 r. w Gdańsku

sprawy M. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 sierpnia 2016 r.,
sygn. akt VIII U 1127/16

oddala apelację.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1840/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. N. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Do pracy w szczególnych warunkach nie został zaliczony okres od 1 stycznia 2016 roku do 21 marca 2016 roku, ponieważ zakład pracy nie zgłosił go jako pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił również okresu od 24 października 1974 roku do dnia 8 października 1976 roku, w którym to okresie ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, ponieważ nie był pracownikiem i faktycznie nie świadczył pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony M. N. wniósł o jej zmianę

i przyznanie mu prawa do dochodzonego świadczenia. W uzasadnieniu wskazał, że spełnia wszystkie przesłanki do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gdańsku - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu M. N. prawo do emerytury pomostowej, poczynając od dnia 22 marca 2016 r. (pkt 1), w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt 2), sygn. akt VIII U 1127/16.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

M. N. urodził się w dniu (...).

W dniu 21 marca 2016 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową.

Stosunek pracy rozwiązał w dniu 21 marca 2016 roku.

W toku postępowania przed ZUS udowodnił 40 lat, 3 miesiące i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 13 lat, 11 miesięcy i 5 dni pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W okresie od 14 sierpnia 1973 roku do dnia 19 czerwca 1990 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w G.. W tym czasie w okresie od 14 sierpnia 1973 roku do dnia 23 października 1974 roku oraz od 9 października 1976 roku do 13 kwietnia 1984 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

W trakcie powyższego zatrudnienia w okresie od 24 października 1974 roku do dnia 7 października 1976 roku odbył zasadniczą służbę wojskową.

W okresie od dnia 17 kwietnia 2008 roku do dnia 21 marca 2016 roku zatrudniony był w (...) sp. z o.o. w G.. W tym czasie w okresie od 1 listopada 2015 roku do dnia 21 marca 2016 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prace kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w G. dnia 30 września 1957 roku.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych oraz aktach osobowych, których wiarygodności oraz autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron procesu. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu. Ustaień faktycznych, dotyczących charakteru wykonywanej pracy, Sąd dokonał również na podstawie dowodu z przesłuchania ubezpieczonego jako strony, albowiem były spójne oraz znalazły odzwierciedlenie w wiarygodnych dokumentach znajdujących się w aktach sprawy.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 965), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący

co najmniej 15 lat;

3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Co należy uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyjaśnia art. 3 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

W myśl art. 3 ust. 2 czynniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, są związane z następującymi rodzajami prac:

1) w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury:

a) prace pod ziemią,

b) prace na wodzie,

c) prace pod wodą,

d) prace w powietrzu;

2) w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi:

a) prace w warunkach gorącego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach, w których wartość wskaźnika obciążenia termicznego WBGT wynosi 28 °C i powyżej, przy wartości tempa metabolizmu pracownika powyżej 130 W/m²,

b) prace w warunkach zimnego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach o temperaturze powietrza poniżej 0 °C,

c) bardzo ciężkie prace fizyczne - prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 8.400 kJ, a u kobiet - powyżej 4.600 kJ,

d) prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego,

e) ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała; przy czym ciężkie prace fizyczne to prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 6.300 kJ, a u kobiet - powyżej 4.200 kJ, a prace

w wymuszonej pozycji ciała to prace wymagające znacznego pochylenia i (lub) skręcenia pleców przy jednoczesnym wywieraniu siły powyżej 10 kG dla mężczyzn i 5 kG dla kobiet (wg metody OWAS pozycja kategorii 4) przez co najmniej 50 % zmiany roboczej.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się

przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W myśl zaś ust. 4 tegoż art. za pracowników wykonujących prace

w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1, natomiast, zgodnie z ust. 5 za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3. (ust. 5 art. 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 7 art. 3).

Sąd I instancji stwierdził, że bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, w tym 13 lat, 1 miesiąc i 5 dni pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, oraz że w dniu 21 marca 2016 roku rozwiązał stosunek pracy.

Spornym pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 21 marca 2016 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, jak również czy do pracy w szczególnych warunkach może mu zostać zaliczony okres od 24 października 1974 roku do dnia 8 października 1976 roku, w którym to okresie ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło Sądowi Okręgowemu na ustalenie, iż w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 21 marca 2016 roku ubezpieczony wykonywał prace w szczególnym charakterze wymienione w pkt 10 załącznika nr 2

do ustawy o emeryturach pomostowych, stanowiącego wykaz prac w szczególnych warunkach, tj. prace kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w G. dnia 30 września 1957 roku. Fakt ten potwierdził dowód z przesłuchania ubezpieczonego, jak również dokumentacja pracowniczej ubezpieczonego.

Odnosząc się zaś do zarzutu podniesionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych odnośnie niezłożenia przez płatnika składek druków ZUS ZSWA oraz niezgłoszenia ubezpieczonego do ZUS jako pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych, a tym samym nieopłacenia przez płatnika składki na Fundusz Emerytur Pomostowych Sąd wskazał, że stwierdzenie czy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy nie jest uzależnione od przedłożenia przez płatnika druków ZUS ZSWA, jak również wykazania, że za ten okres zostały opłacone składki na Fundusz Emerytur Pomostowych. Obowiązek ten spoczywa bowiem na pracodawcy – płatniku. Pracownik nie ma wpływu na wykonanie przez pracodawcę tego obowiązku, a zatem nie może z tego tytułu ponosić ujemnych konsekwencji.

Przechodząc do rozważenia kwestii możliwości zaliczenia ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych okresu od 24 października 1974 roku do dnia 8 października 1976 roku, w którym to okresie ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, Sąd Okręgowy stwierdził, że

warunki wliczenia zasadniczej służby wojskowej do zatrudnienia w szczególnych warunkach zostały określone w art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz w § 3 (§ 5 w brzmieniu rozporządzenia zmienionym od dnia 4 kwietnia 1975 r., Dz. U. z 1975 Nr 10, poz. 61) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin. Przepisy te, na podstawie których przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej zalicza się -

z zachowaniem ciągłości pracy - do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, należy tłumaczyć tak, że okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do służby,

a poborowy odbywający służbę uważany jest za pracownika. Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd I instancji przypomniał, że zarówno przed rozpoczęciem odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej jak i zaraz po jej zakończeniu ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, co było okolicznością bezsporną w przedmiotowej sprawie.

Tym samym, w ocenie Sądu, ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki do zaliczenia mu powyższego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Dlatego też Sąd uznał,

iż okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej należy doliczyć do stażu pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczony wykazał wymagane przepisem 15 lat pracy w szczególnych warunkach a zatem spełnia wszystkie warunki

do przyznania mu emerytury pomostowej, przy czym emeryturę należało przyznać ubezpieczonemu od dnia następnego po rozwiązaniu przez niego stosunku pracy.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 1 wyroku.

W punkcie 2 wyroku Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego w pozostałym zakresie, ponieważ przed dniem 22 marca

2016 roku ubezpieczony nie spełniał wszystkich przesłanek do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej, albowiem pozostawał w stosunku pracy.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w pkt 1 dotyczącym przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej od dnia 22.03.2016 r. i zarzucając naruszenie przepisów:

- art. 2 pkt 2 i pkt 3, art. 3, art. 4, art. 13 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez przyjęcie iż okres odbywania zasadniczej służby wojskowej jest okresem pracy w warunkach szczególnych, a zatem wnioskodawca spełnia wymogi ustawowe uzasadniające przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

-naruszenie przepisu postępowania art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy skutkujące niewłaściwą oceną stanu faktycznego

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o uwzględnienie apelacji w całości i zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 oraz oddalenie odwołania w zakresie prawa do emerytury pomostowej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy

do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, jak również o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Organ rentowy wskazał, że stoi na stanowisku, iż okres odbywania zasadniczej służby wojskowej nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach do ustalenia prawa do emerytury pomostowej.

W art. 3 ustawy pomostowej, który zawiera definicję pracy w warunkach szczególnych i pracy o szczególnym, charakterze ustawodawca wskazał wyraźnie, jaką pracę należy uznać za pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze

w rozumieniu przepisów ustawy pomostowej. Jest to więc praca wymieniona „stricte”

w załącznikach - nr 1 i 2. Z treści tych załączników nie wynika, aby do stażu pracy

w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze zaliczać okres odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Pozwany wskazał, iż orzecznictwo sądowe, na które powołuje się Sąd I instancji

w uzasadnieniu wyroku dotyczy problemu zaliczania okresów odbywania służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów art. 184 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS, a nie w rozumieniu przepisów ustawy pomostowej. Emerytura pomostowa jest innym rodzajem świadczenia. Nie jest świadczeniem na wypadek starości, wypłacanym z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tylko świadczeniem czasowym

do osiągnięcia wieku emerytalnego (art. 16 ustawy pomostowej), wypłacanym z Funduszu Emerytur Pomostowych (art. 29 ustawy pomostowej).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej normuje przepis art. 4 oraz art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.). Wobec niespornego faktu, iż ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy tj. spełnił warunek określony w pkt 6 art. 4 ustawy, prawo ubezpieczonego

do emerytury pomostowej podlegało ocenie przez pryzmat art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Przedmiotem sporu na etapie postępowania apelacyjnego pozostawało

przy tym wyłącznie spełnienie przez wnioskodawcę przesłanki wymaganego dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych na dzień wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1 stycznia 2009 roku. W ramach powyższego konieczne było rozstrzygnięcie, czy do stażu pracy w warunkach szczególnych można ubezpieczonemu zaliczyć okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 24 października 1974 r. do dnia 8 października 1976 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, we wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach

nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające

z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako kompletne i prawidłowe ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, że zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku, sygn. akt I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 roku, z. 24, poz. 776).

Przed przystąpieniem do oceny zarzutów apelacji podniesionych w powyższym zakresie, Sąd Apelacyjny za konieczne uznał wyjaśnienie, że już po wydaniu wyroku

przez Sąd I instancji (...) Sp. z o.o. przedłożył w ZUS deklarację ZSWA

za okres zatrudnienia M. N. po dniu 1 stycznia 2016 r., a w konsekwencji pozwany organ uwzględnił ubezpieczonemu w stażu pracy w szczególnych warunkach powyższy okres zatrudnienia (vide: korespondencja mailowa w aktach ZUS – karty nienumerowane). Wobec powyższego w wywiedzionej apelacji pozwany nie kwestionował przedmiotowej okoliczności.

Jedynie na marginesie rozważań w tej kwestii, Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że, jak wynika z jednolitego orzecznictwa, w szczególności sądów administracyjnych, prawo do emerytury pomostowej zależy od tego, czy pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przez okres co najmniej 15 lat, a nie od tego czy był umieszczony w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. O tym, że pracownik spełnia lub nie spełnia ten warunek nabycia prawa do emerytury pomostowej nie może rozstrzygać wpis do ewidencji, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych ani decyzja administracyjna organów Państwowej Inspekcji Pracy wydana na podstawie art. 11a i art. 12 ustawy z 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy. Prowadzenie ewidencji, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych oraz wydawanie decyzji administracyjnych przez organy Państwowej Inspekcji Pracy w sprawach związanych z prowadzeniem tej ewidencji ma służyć jedynie dokumentowaniu tego, że pracownik wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (por. np. wyroki NSA w Warszawie: z dnia 27 października 2015 r., I OSK 921/14, LEX nr 2002621; z dnia 26 marca 2013 r., I OSK 2377/13, LEX nr 1675484).

Skoro zatem niesporne było, że w toku zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w G., w okresie od 1 listopada 2015 r. do 21 marca 2016 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prace kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w G. dnia 30 września 1957 roku, to niezależnie od okoliczności, czy pracodawca zgłosił go jako pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych i opłacał składki na Fundusz Emerytur Pomostowych, brak był podstaw do odmowy zakwalifikowania okresu od 1 stycznia 2016 r. do 21 marca 2016 r. jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Powracając do kwestii możliwości zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych przy ocenie prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, Sąd Apelacyjny wskazuje, że - wbrew stanowisku pozwanego - okres ten podlega zaliczeniu do stażu, od którego zależą jego uprawnienia do emerytury pomostowej. Podkreślić należy, że art. 3 ust. 7 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jak nadto jednoznacznie wynika z art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A skoro tak, to w stosunku do osób ubiegających się o prawo do emerytury pomostowej bezsprzecznie znajdują zastosowanie regulacje wynikające z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz wydanego na jego kanwie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 15 kwietnia 2014 r., III AUa 2113/15, LEX nr 2026159).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r. (II UZP 6/13, LEX nr 1385939, OSNP 2014/3/42) czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44,

poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS).

Zgodnie z obowiązującym do 31 grudnia 1974 r. brzmieniem art. 108 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Brzmienie powyższego przepisu zostało zmienione od 1 stycznia 1975 r., jednakże jego sens i znaczenie pozostało takie samo, tj. od 1 stycznia 1975 r. czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia - w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów wskazanych w art. 106 i art. 107 - a więc ponowne podjęcie zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Z przytoczonych wyżej przepisów wynika zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonania pracy w warunkach szczególnych. Ustanawiały one tzw. fikcję prawną, z której wynika, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany termin, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r. w okresie pełnienia tej służby.

W sprawie niewątpliwe było, iż ubezpieczony powołanie do służby wojskowej otrzymał w czasie kiedy zatrudniony był na stanowisku kwalifikowanym jako praca w warunkach szczególnych tj. wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (poz. 16 Działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.) i na to samo stanowisko powrócił po odbyciu służby, przy czym zachował 30-dniowy termin na zgłoszenie powrotu do pracy. Po zwolnieniu po odbyciu służby w dniu 7 października 1976 r., kontynuował bowiem zatrudnienie od dnia 9 października 1976 r. (vide: książeczka wojskowa – koperta – k. 13 a.s., świadectwo pracy z dnia 3 lipca 2003 r. – sprostowanie z 2 marca 2016 r. – k. 107 akt emerytalnych).

W związku z powyższym należy stwierdzić, że odwołujący - biorąc pod uwagę powołane wyżej przepisy - spełnił przesłanki do zaliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ zarówno przed, jak i po odbyciu zasadniczej służby wojskowej pracował w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w G., gdzie był zatrudniony w warunkach szczególnych, czego organ rentowy nie kwestionował. Po zaliczeniu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej (od 24 października 1974 r. do 7 października 1976 r.), odwołujący legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy, nie stwierdzając naruszenia przez Sąd I instancji ani przepisów prawa procesowego, ani prawa materialnego, Sąd Apelacyjny działając na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną, jak w sentencji wyroku.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Jerzy Andrzejewski